

Magyar nyelv

1. Öltözködési kultúránk. A magyar divat nyelvének változásai a 20. század elejétől
2. Arany műveinek nyelvi kihívásai a 21. század ifjú magyar beszélői és az "aranyoskodó kortárs költők" számára
3. Archaikus népi imádságok szókészletteni és jelentéstani vizsgálata

Magyar irodalom

1. Arany János költészete az 1850-es években
2. Csoóri Sándor lírája
3. Szabó Magda regényvilága (Régimódi történet, Az ajtó)
4. Az antik komédia (Arisztophanész: Lüsizisztraté; Plautus: A hetvenkedő katona)

Történelem

1. Középkori magyar uralkodók emlékezete a kora újkori Magyarországon 1541-1790

A kora újkor megrendítő élménye a korábban jelentős közép-európai hatalom, a Magyar Királyság három részre szakadása, majd az uralkodói udvarnak az országhatáron kívülre kerülése, s a három országrész sok tekintetben eltérő politikai átalakulása. A mély krízis ellenére is a 16-17. század folyamán nagyon erős az összetartozás-tudat, a „három ország egy haza” élménye, a középkori államiság élő tradíciója, melyben meghatározó szerepe volt a jelentős középkori magyar uralkodók egyházi és világi elit által sokféle műfajban (történetírói művek, traktátusok, röpiratok, emlékbeszédek, prédikációk, oltárképek, iskoladrámák, tézislapok, zarándokhelyek) kidolgozott emlékezetének, kultuszának. Az alapító és az országot védő szent királyok, lovagkirályok vagy Hunyadi Mátyás kultusza mellett a magyar államiságot jelképező uralkodósorozatoknak (mint a Nádasdy Ferenc által Nürnbergben 1664-ben kiadott Magyar Királyok és hercegek arcképcsarnokának) is jelentős tudatformáló és legitimáló szerepe volt a korban, melyet a 18. századi Habsburg uralkodók is hatékonyan használtak és alakítottak. A téma választása esetén javasolt egy-egy uralkodó emlékezetének, esetleg kultuszhelyének vagy az emlékezetformálás jellegzetes forrástípusainak elemző bemutatása.

Szakirodalom:

- Galavics Géza: Ősök, hősök, szent királyok. Történelmünk és a barokk képzőművészet. In: Történelem – kép. Szemelvények a múlt és a művészet kapcsolatából Magyarországon. Szerk.: Mikó Á.– Simó K. Bp. 2000. 63-72.
(https://library.hungaricana.hu/en/view/ORSZ_NEMG_Kv_01_Kep)
- R. Várkonyi Ágnes: Az egység jelképei a megosztottság másfél évszázadában. In: Kard és koszorú. Ezer év magyar uralmi és katonai jelképei Bp. 2001. 59-76. Szerk: Hausner G., Kincses K.M., Veszprémy L.
(https://library.hungaricana.hu/hu/view/ORSZ_HADT_OHME_04_2001)
- Pálffy Géza: Szétdarabolódva közép-európai kultúrkörben In: Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon a 16-17. században. Szerk: Mikó Árpád – Verő Mária Bp. 2008. 13-21. (https://library.hungaricana.hu/hu/view/ORSZ_NEMG_kv_40_Matyas_01)
- Szörényi László: A Bécsi Egyetem magyar nemzetének, azaz a natio hungaricának a 17. században tartott Szent László tiszteletére elmondott beszédei (<http://docplayer.hu/38829003-Szorenyi-laszlo-a-becsi-egyetem-magyar-nemzetenek-azaz-a-natio-hungaricanak-a-17-szazadban-tartott-szent-laszlo-tiszteletere-elmondott-beszedei.html>)

2. Magyar politikai perek 1790-től 1840-ig

1790 és 1840-es évek eleje között a bécsi Udvar által számos, különböző indítástól lefolytatott politikai per zajlott le magyar közéleti szereplőket illetően. A téma választásánál javasolt a dolgot tárgyaló kiválasztani az adott időszakból egy-egy nagyobb, vagy több kisebb jelentőségű pert, és

arra fókuszálva bemutatni a perek megindításának kiváltó okait, elemzi a perek tárgyát, az eljárások lefolyását, az ítéleteket és társadalmi hatásukat.

Ajánlott lehetőségek:

1. A magyar jakobinusok pere.
2. Jakobinus perek a 19. század első éveiben.
3. Az országgyűlési ifjak pere.
4. Wesselényi Miklós báró pere.
5. Kossuth Lajos pere.

Szakirodalom:

- Kosáry Domokos: Újjáépítés és polgárosodás 1711-1867. Budapest, 1990. 190-196. o. (Kelet-közép-európai „jakobinusok” című fejezet.)
- Angyal Dávid: Magyar politikai perek a XIX. század első éveiben. In Angyal Dávid: Szakaszok Magyarország újabb történetéből. Budapest, 1928. 5-21. o. (A tanulmány megtalálható a Századok 1916-ban megjelent számában is.)
- Magyarország története 1790-1848. Főszerkesztő Mérei Gyula. Szerkesztő Vörös Károly. Budapest, 1983. 756-765. o.
- Pajkossy Gábor: Reformkori politikai perek. Rubicon, 1995/6-7. szám. 29-31. o.
- Kosáry Domokos: Kossuth Lajos a reformkorban. Budapest, 2002. 178-201. o.

3. Az I. világháború utáni politikai, gazdasági és társadalmi változások lakóhelyemen a vereségtől a trianoni békekötésig

A pályamunkának elsősorban azt kell vizsgálnia, hogy a pályázó lakóhelyén (egy adott helyen) miként zajlottak le az első világháborús vereséget követő hatalom- és/ vagy uralomváltások. A jó dolgozatnak – a helyi adottságok függvényében – az alábbi kérdésekre kell kitérnie: Hogyan érkeztek haza a frontról a katonák? Hogyan zajlott le helyben az „öszirózsás forradalom”? Mennyiben és hogyan sikerült fenntartani a közrendet? Ha érkeztek idegen csapatok az adott területre, milyen volt velük a lakosság és a helyi vezetés kapcsolata, voltak-e atrocitások? Ha a proletárdiktatúra hatalomra jutott az adott településen, milyen politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális változásokra került sor? Voltak-e áldozatai a vörös- és/vagy a fehérterrornak? Miként állt vissza a helyi hatalom a Tanácsköztársaság bukása után? Hogyan és milyen eredménnyel zajlottak az 1920-as nemzetgyűlési választások az adott településen? Miként fogadta a helyi lakosság a trianoni békeszerződést? A dolgozat bemutatja, hogy a politikai változások eredményeként milyen személycserékre került sor az adott helyen, de lehetőség szerint nem csak a politikai kérdésekre összpontosít, hanem megpróbálja az általános helyzetet (életviszonyokat, gazdasági problémákat, menekültek helyzetét, stb.) is felvázolni. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a dolgozat elkészítése során nagyon fontos a forrásokkal és különösen a korábbi szakirodalommal szembeni forráskritika.

Szakirodalom:

- Ormos Mária: Sem háború, sem béke. Magyarország, 1918 - Rubicon, 1998/8. szám. 8-12. oldal
- Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Osiris, Bp., 1999. 110-147. oldal
- Salamon Konrád: A csonka ország. Magyarország története 1918-1945. Új Képes Történelem, Magyar Könyvklub, Bp., 1998. 10-36.

Földrajz

1. Lokális vízrajzi adottságok előnyei, hátrányai egy településen/településrészen és szűkebb térségében. Írja le röviden, milyen vízrajzi adottságai vannak a vizsgált településnek, illetve környezetének (célszerű lehet a lakóhely és környéke)! Mutassa be az ezekkel járó előnyöket, hasznosítási lehetőségeket, valamint az esetleges veszélyeket, károkat, az ezek ellen való védekezést; mindezeket konkrét tevékenységek, projektek formájában! Tehet javaslatokat újabb fejlesztési lehetőségekre, projektekre is.

2. Természeti/társadalmi/kulturális értékek, mint esetleges hungarikumok egy település és környezete esetében. Írja le röviden, mit jelent a hungarikum és miért fontos! Mutassa be egy település

és környezetének (célszerű lehet a lakóhely és környéke) olyan természeti/társadalmi/kulturális értékeit, amelyek esélyesek lehetnek a hungarikumok közé kerülésre, és indokolja ezek létjogosultságát!

3. Az energiatakarékosság jellemzői egy településen/településrészen. Írja le röviden, mit jelent az energiatakarékosság és miért van szükség rá! Mutassa be és elemezze egy település/településrész (célszerű lehet a lakóhely) ezirányú törekvéseit, konkrét projektjeit az elmúlt évekből! Tehet javaslatokat újabb fejlesztési lehetőségekre, projektekre is.

4. A modern információs és kommunikációs technológia használata egy településen/településrészen. Írja le röviden, hogy mit jelent az információs és kommunikációs technológia és miért fontos ez napjainkban! Mutassa be és elemezze egy település/településrész (célszerű lehet a lakóhely) ezen technológiáinak modern formáit, hasznosítási lehetőségeit, akár konkrét projektjeit az elmúlt évekből! Tehet javaslatokat újabb fejlesztési lehetőségekre, projektekre is.